

AZ ÚJTESTAMENTUM NYITÁNYA

Lk 3, 2—4

Az Újszövetség nagy egyéniségei közül Keresztelő János lépik legelőször a színre és az ő próféciája képezi az evangéliumok nyitányát. Nemcsak prófétai hivatásérzete volt, hanem az akkori kornak megfelelő képzettsége is. Hiszen apja, Zakariás, a papi rendhez tartozott, és anyja, Erzsébet Áron főpap nemzetségéből származott, Lukács evangéliuma szerint. A hagyományok értelmében neki is a papi hivatalt kellett volna vállalnia. Feltehető, hogy kijárta az írástudók iskoláját, de ez nem elégítette ki. Mélyen megvetette a farizeusok szellemi gögjét és képmutatását, ugyanígy a szadduceusok elbizakodott kegyeskedését. Több elmélyülésre vágyott, s a pusztába vonult. Judea pusztájában bizonyára találkozott az ésszéneusokkal, akik az országban állandóan zajló politikai és társadalmi viszályok és harcok elől elmenekülve, csendes elzárkózottságban folytatták életüket. Valószínű, hogy tőlük sajátította el azt a csodálatos önfegyelmet, igénytelen külső életmódot és az elvonult élettel járó önmegtagadást.

Azonban a gyermekkori mély benyomások és emlékek égették lelkét, és nem hagyták nyugton a pusztai magányban sem. Élénken emlékezett azokra a véres eseményekre, amiket serdülőkorában a felnőttektől hallott a makkabeusok szabadságmuzsolyáról, a galileai Júdás hősi harcáról, amit a rómaiak fojtottak vérbe. Maga előtt látta megkínzott és elnyomott népét abban a nagy idegfeszültségben, amikor úgy érezték, hogy „elérkezett az időnek teljessége“. Újra meg újra olvasta nemcsak Ézsaiás messiási jóslatát, hanem Dániel titokzatos könyvét a nem-sokára bekövetkező végítéletről — mely után Jáhvé új birodalmat alapít. Ezek az emlékek és gondolatok két meggyőződést érleltek meg benne a pusztai magányban. Először azt, hogy ez a nemzedék nagy változások, összeomlások és megvalósítások előtt áll. És azt a másik gondolatot, hogy mindezeket csak az éli túl, aki bűneit megbánva jobb útra tér.

Miután úgy látta, hogy a maga részéről eleget vezekelt és tisztult lélekkel várhatja az elkövetkezendőket, ellenállhatatlan erővel ébredt fel benne a népe iránti felelősség és a prófétai lelkiismeret. Most már elszánt bátorsággal lépett a nyilvánosság elé, ahogy Lukács evangéliuma feljegyzi, „lőn az Úrnak szava Jánoshoz, a Zakariás fiához a pusztában“.

Egyszerű külső megjelenésével is már magára vonja a figyelmet, de a nép széles körű érdeklődését főképp azzal ébreszti föl, amit mond, és ahogy mondja. Ézsaiás szavait idézi: „Készítsétek az Úrnak útját és egyengessétek az ő ösvényeit.“ Rövid, tömör, parancsoló mondatokban szól: „Térjete meg, mert elközelgett az Istennek országa.“ Judeából, Jeruzsálemből és Jordán egész környékéről tömegesen jönnek őt látni és hallgatni. Hiszen olyan rég nem hallott ez a nép prófétát beszélni. Arra gondolnak, hogy a régen letűnt Illés próféta áll ismét előttük, mert az volt a néphit, hogy Illés próféta újra eljön. Itt tartózkodott ő is ebben a pusztában, és amikor előjött, királyokat tett le trónjáról vagy helyezett vissza.

Gyanakvó kíváncsisággal jön a farizeusok küldöttsége is, de kemény, feddő szavai után megszégyenülve fordulnak vissza. Annál na-

gyobb csodálattal települ lábaihoz a nép és nagy figyelemmel hallgatja, engedelmesen és bűnbánattal hajtja meg fejét a Jordán folyó keresztvize alatt. Akkor, amikor szigorú hangon feddi meg a farizeusokat, amikor Hérodésnek szemére veti erkölcstelen életét, amikor intelmeket ad a vámszedőknek és katonáknak s amikor hallgatóit bűnbánatra hívja — egy magasabb erkölcsi felfogás szolgálatában áll: *Jézushoz vezetí közelebb népét*. Hidat épít az Ó- és Újszövetség közötti nagy mélységek fölé. A vallástörténelem új korszakának kapuját tárja fel. Utat készít az evangélium gazdag forrásaihoz. Ösvényt egyenget Jézus tanításainak napsugaras, verőfényes csúcsai felé. — Ha nem kerül börtönbe és nem kellett volna korai vértanúhalált halnia, bizonyára egyik hűséges tanítványa s talán értékes munkatársa lehetett volna Jézusnak.

Kisért a gondolat, hogy vajon nem az ő bátor fellépése adta-e az indítást Jézusnak is arra, hogy 30 éves korában kilépjen elmélkedő, csendes magányából a nyilvánosság elé.

Mindenesetre hiánytpótló és elkerülhetetlenül szükséges munkát végzett a maga helyén és a maga idejében ez a nagy próféta.

Es amilyen fontos volt Jézus megjelenése előtt az ő munkája, éppen olyan szükségszerűen fontos hivatása van ma is az adventi hetekben. Ez a szó, hogy advent, nemcsak *eljövetelt*, de szó szerinti fordításban *hozzájövetelt* is jelent. Sőt gondolkozásunkkal inkább összefér az a felfogás, hogy nem Jézus eljövetelét kell várnunk, hanem nekünk, magunknak kell közelebb mennünk, időről időre inkább megközelítenünk örök valláserkölcsi eszményképünket, Jézust.

A téli napforduló ködös, sötét adventi időszakában felénk integetnek karácsony ünnepének nemsokára felragyogó, hívogató, örökszép fényei. Elmélyült önvizsgálattal ébredjünk rá arra, hogy nem azért hívogatnak ezek a fények, nem azért újul meg évről évre a karácsony ünnepe, hogy tétlen pihenést, felszínes szórakozást, könnyű, léha örömet kínáljon, de nem is azért, hogy hagyományos szokásból, de áhítat nélküli üres szívvel végighallgassuk az ünnepi szertartásokat, hanem azért, hogy hitfelfogásban és erkölcsi magatartásban évről évre bár egy lépéssel közelebb jussunk áldott emberi eszményképünkhöz: Jézushoz. Erre figyelmeztet Keresztelő János tanítása, és ezt üzeni nekünk karácsony ünnepének nemsokára újból felragyogó betlehemi csillaga. Ámen.

KOLCSÁR SÁNDOR

PRÉDIKÁCIÓVÁZLATOK

Channing: a szeretet és igazság embere

Mt 7, 21

200 évvel ezelőtt, 1780-ban született az egyesült államokbeli Newportban Channing, az amerikai közélet és a vallásos szabadság kiváló képviselője. Teológiájának lényege: a szeretet és igazság. Unitárius, sza-